

Het ambacht van molenaar: Sietse Pot

Afgelopen jaar werd met veel vreugde in de molenwereld gereageerd op het besluit van UNESCO om het molenaarsambacht op de lijst van immaterieel erfgoed te zetten. Maar alleen deze extra bescherming vanuit de internationale gemeenschap is niet voldoende om ook daadwerkelijk te zorgen voor meer aanwas van (vrijwillige) molenaars. Om er voor te zorgen dat nieuwe enthousiastelingen zich aan gaan melden voor de molenaarscursus hebben Erfgoedpartners, het Gilde van Vrijwillige Molenaars afdeling Groningen en enkele andere molenorganisaties een actie in gang gezet. Sietse Pot, molenaar van houtzaagmolen Fram in Woltersum, hebben we gevraagd om wat extra toelichting te geven.

Als je Sietse Pot (1967) vraagt hoe het gaat, dan krijg je als antwoord: "Veel voor weinig, nooit chagrijnig!" Het typeert deze karakteristieke molenaar die inmiddels al 35 jaar aan houtzaag-, koren- en pelmolen Fram in Woltersum is verbonden. "Ik ben opgegroeid in Woltersum en toen de restauratie van de molen in 1980 was afgerond, was ik vaak op de molen te vinden." Het duurde niet lang voor Sietse als vrijwilliger aan de slag ging op de molen en de fijne kneepjes van het vak van houtzager leerde hij van de inmiddels overleden molenaars Tom Krabbendam en Joop Dreise. "Het hele proces van zagen, zagen zetten en zagen slijpen is niet iets wat je zo maar even leert." Wie de Fram ooit heeft bezocht kan zich dat ook goed voorstellen. Het zaagproces is iets wat je voortdurend in de gaten moet houden. Zeker bij een zaagmolen zit een ongeluk in een klein hoekje, maar Sietse weet precies hoe hij om

moet gaan met de stoere industriemolen aan het Eemskanaal. Naast de fijne kneepjes van het vak die hij op de Fram heeft geleerd, heeft Sietse de opleiding tot vrijwillig molenaar gevolgd bij instructeur Dick Wijchgel op koren- en pelmolen De Hoop in Garsthuizen. In 1990 behaalde Sietse het getuigschrift vrijwillig molenaar.

Nieuwe mensen

In het dagelijks leven heeft Sietse samen met een compagnon een bedrijf dat pijpen levert voor scheepsbouw en industrie. Ook een bijzondere vorm van techniek, maar zodra het zaterdag is, kun je Sietse samen met enkele andere molenaars op de Fram vinden. Maar daarmee houdt de betrokkenheid van Sietse bij de molenwereld niet op. Hij is lid van de examencommissie van De Hollandsche Molen en daarnaast is Sietse penningmeester van het afdelingsbestuur van Het Gilde van Vrijwillige Molenaars. Vooral in die laatste hoedanigheid maakt hij zich wel zorgen over de toekomst van de vrijwillige molenaars in Groningen en daarbuiten. "Op dit moment zijn er heel wat molenaars actief, maar daaronder is een grote groep oudere molenaars die tussen de vijf en tien jaar niet mee actief zullen zijn." Juist om het aanstaande vertrek van deze oude garde te kunnen ondervangen is de actie opgezet om nieuwe molenaars te werven. Acties in het verleden hebben vaak maar een handvol nieuwe molenaars opgeleverd, maar Sietse hoopt dat de korte film, die documentairemaakster Marleen Godlieb in opdracht van het Gilde en Erfgoedpartners maakte, meer nieuwe vrijwilligers op gaat leveren. "We

hopen op 20 of 30 nieuwe mensen” voegt Sietse enthousiast toe.

Sietse Pot draagt graag zijn steentje bij aan de opleiding van nieuwe vrijwillige molenaars. Vrijwel alle molenaars in opleiding uit de provincie Groningen (en ook van daarbuiten) komen bij Sietse en zijn collega's meer leren over het werken met een zaagmolen. Ooit telde de provincie Groningen tientallen zaagmolens, maar de Fram is de enige 'grote' zaagmolen die is overgebleven. In de provincie is verder nog een drietal kleine zaagmolens te vinden: de Bovenrijge in Ten Boer, de spinnenkopmolen van Wedderveen en De David in Openluchtmuseum Het Hoogeland in Warffum.

Bescherming

Als Sietse wordt gevraagd naar het feit dat het molenaarsambacht op de lijst van immaterieel erfgoed van UNESCO staat, dan vind hij dit vooral een bijzondere extra vorm van bescherming en ook zeker een leuke titel. Maar hij is zich er ook van bewust dat dit alleen niet voldoende is om het ambacht in stand te houden. Het bijzondere aan zijn werk op de Fram is ook dat hij echt nog het ambacht van houtzager uitoefent. “De opleiding tot vrijwillig molenaar is bedoeld om een molen te kunnen laten draaien, bij ons draaien de zagen vrijwel altijd mee en wordt er ook dus nog echt met de molen gewerkt.” Leuk om in dit verband op te merken, is dat Sietse ook nog eens lid is van het officieuze Houtzagersgilde dat eens per jaar op een van de circa 25 zaagmolens in Nederland bij elkaar komt. Door onderlinge contacten probeert men op deze wijze het ambacht zo goed mogelijk in stand te houden.

Molen in bedrijf

En wat nou als er straks echt een grote groep mensen zich aan gaat melden om met de opleiding voor vrijwillig molenaar aan de slag te gaan? Volgens Sietse is het geen probleem om die groep goed te verspreiden over de molens in de provincie. Er zijn de nodige molenaars beschikbaar die naast de vaste groep instructeurs bereid zijn om leerlingen op de molen mee te laten lopen. “We hopen straks ook theorieavonden te kunnen houden voor wat grotere groepen cursisten.” En de rol van Sietse in dat geheel? Als je vol enthousiasme met de opleiding van start gaat, dan kom je hem ongetwijfeld meerdere keren tegen. De Fram in Woltersum, tegenwoordig eigendom van Stichting Het Groninger Landschap, is vrijwel elke zaterdagmiddag geopend en in bedrijf te zien. Bezoek is meer dan welkom om een kijkje te nemen. En naast een prachtige werkende en gerestaureerde molen word je ook nog eens getraakteerd op een prachtig uitzicht over het dorp Woltersum, het Eemskanaal en de omgeving zodra je de stelling van de molen betreedt.

Voor meer informatie over de opleiding tot vrijwillig molenaar:
Het Gilde van vrijwillige molenaars, afdeling Groningen (0595) 43 12 22
www.vrijwilligemolenaars.nl/het-gilde/afdelingen/groningen
of Erfgoedpartners (050) 313 00 52.